

Aitu dažādība un specifika

~300 šķirnes

Aija Šneidere

Purna krāsa

Ģenētiski noteikta:

- Melna
- Dažāda veida brūnas nokrāsas
- Balta
- Raksturīgi plankumi vai nevienmērīgi plankumi

Vilnas krāsa

- Ģenētiski noteikta:
- Pārsvarā balta
- Mēdz būt melna, brūna, daudzām šķirnēm noteikta raibuma vilna.

Purna apaugums

- Nav apauguma līdz pat vienmērīgam apaugumam.
- Lielākoties purns ir kails ar raksturīgiem pieres apaugumiem.
- + un –

Ragi

- Primitīvākājām šķirnēm abu dzimumu īpatņiem ir ragi (2-8 ragi)
- Dažām šķirnēm tikai teķiem ir ragi
- Komerčiāli nozīmīgām šķirnēm ragu nav nevienam dzimumam.

Lielums

- Haidšnukes ragainā pelēkā pieaugusi aita 35 kg
- Vācijas Merino vietējā aita 80 kg
- Teķi līdz 150 kg

- Aitu mātes 65-70% no pieaugušu teķu svara

- Lecina, kad aitiņas sasniegušas 50-75% pieaugušu aitu svaru.

- Barojumu nosaka pēc kondīcijas nevis pēc svara (lielākai daļai aitu šķirņu)

Slimības pazīmes

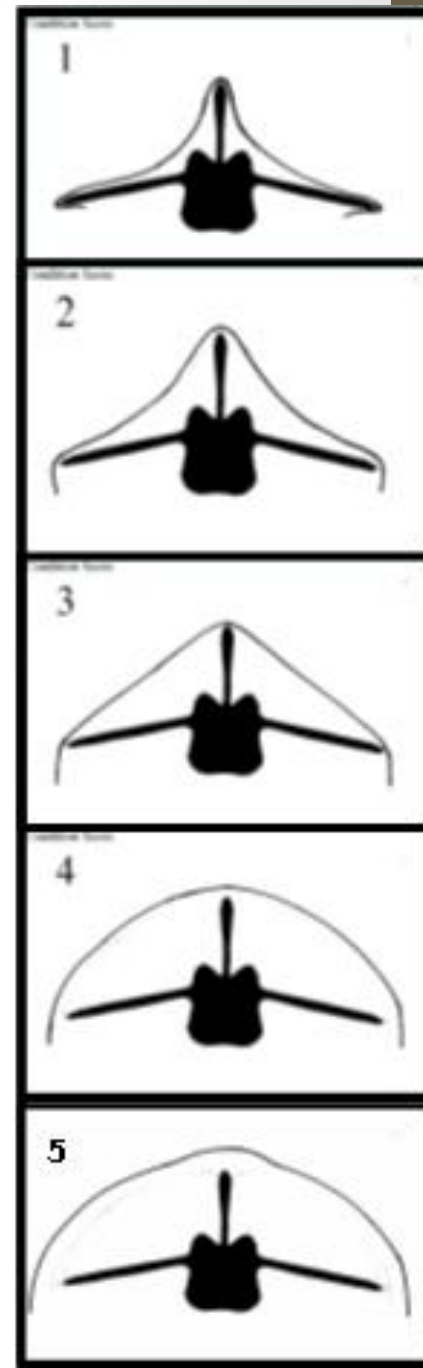
- ✘ Sasirgušu aitu ievieto atsevišķā aizgaldā;
- ✘ Izmēra aitas temperatūru;
- ✘ Nosaka elpošanas un pulsa skaitu;
- ✘ Pārbauda fekālijas, lai noteiktu to konsistenci, piejaukumus;
- ✘ Pārbauda vai nav izdalījumi no deguna;
- ✘ Pārbauda acu gļotādas, vai nav stipri bālas- mazasinības pazīme;
- ✘ Aptausta tesmeni, vai tas nav karsts un uztūcis- iekaisuma pazīme;
- ✘ Teķiem- aptausta prepūciju, vai nav kristālu- urolitiāzes pazīme;

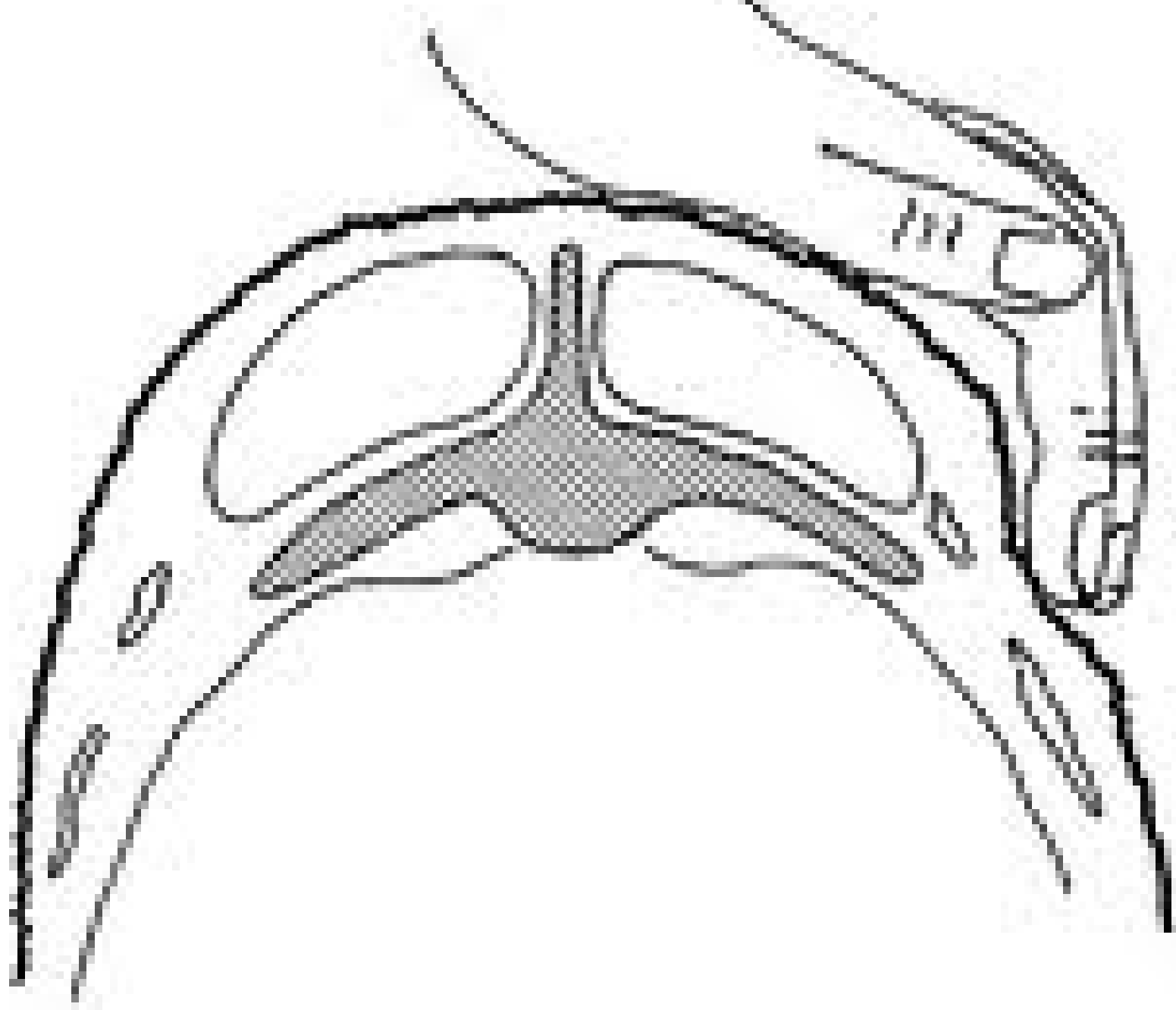
Svarīgākās slimu aitu pazīmes

PAZĪMES	NORMĀLS/VESELA	NOVIRZES/SLIMA
IZTURĒŠANĀS	Seko baram, brīvas kustības, reaģē uz trokšņiem	Atpaliek no bara, gausa gaita, vienaldzība, izliekta mugura, ganās uz ceļiem
ĀDA	Rozā	Pelēcīgi bāla
AUSIS	Siltas, kustīgas	Aukstas, nolaistas, nesimetriskas
ELPOŠANA	Klusa, vienmērīga Elpošanas biežums 15-20 reizes minūtē	Ar aizturi, izteikta sānu līdzdalība
ACIS	Gļotādas vāji rozā, radzene caurspīdīga	Gļotāda bāla, pelēcīga, dzeltena vai izteikti sarkanvioleta, radzene blāva līdz baltai

PAZĪMES	NORMĀLS/VESELA	NOVIRZES/SLIMA
ĒŠANA	Laba ēstgriba, regulāra atgremonošana Spurekļa kustības 2-3 reizes minūtē	Nav ēstgribas, neatgremo, tukšumi iekritušie
FEKĀLIJAS, URĪNS	Spiras vai noformētas struktūras, teļiem urīns spēcīgā strūklā	Šķidri vai ūdeņaini, urīns sarkanbrūns, teļi pilina
KONDĪCIJA	Atbilstoša izmantošanas virzienam	Novājējis, kaulains
VILNSEGA	Taukaina, mīksta noslēgta, gluda vilnas sega	Mitra, matēta, izkrituši laukumi, izspūrusi
ĶERMEŅA TEMPERATŪRA	Aitām 38,5- 39,5 Jēriem 38,5 līdz 40,5	Zem 38,5 vai virs 40,0
PULSS (MIERA STĀVOKLĪ SITIENI MINŪTĒ)	Jēram 115 Aitai 60-80	paātrināts

Kondīcijas noteikšana

Veiksmīgas aitu audzēšanas pamatprincipi:

- **50% ēdināšana**
- **25% saimniecības vadīšana**
- **25% ģenētika**

IETEIKUMS ATTIECĪBĀ UZ AITU AUDZĒŠANU,

kuru Pastāvīgā komiteja pieņēmusi 25. sanāksmē 1992. gada 6. novembrī

Aitu māte var piedzemdēt vienu vai vairākus jērus. Citas aitu mātes izrāda interesi par jaundzimušo jēru un var to nozagt. Jēri ir sekotāji, proti, neilgi pēc dzimšanas tie dodas līdz lieliem dzīvniekiem, piemēram, savai mātei, taču šajā laikā tie var doties līdz arī kādai citai aitu mātei. Tāpēc traucējumi pirms atnešanās vai pēc tam var būt iemesls tam, ka starp aitu un jēru neveidojas saikne. Iespējamība, ka traucējumu dēļ neveidosies saikne starp aitu un jēru, atšķiras atkarībā no šķirnes, proti, smalkvilnas šķirņu aitas ir visuzņēmīgākās pret traucējumiem, un to jēri, sevišķi tie, kas piedzimuši otrajā metienā, var tikt nošķirti no mātes un nomirt.